

UVODNIK

ČUDEŽ PRI KOBARIDU

Leta 2018 publikacija *Sodobni vojaški izzivi* praznuje 20-letnico izhajanja. Dvajset let izhajanja vojaških strokovnih in znanstvenih besedil je lep uspeh za zdaj že kar nekaj časa polnoletno Slovensko vojsko. Na začetku je imel uredniški odbor bolj skromne cilje, s takrat še Biltenom Slovenske vojske so namreč želeli deliti predvsem znanje vseh, ki so se vrnilo z različnih izobraževanj, usposabljanj in izpopolnjevanj v tujini. S prizadevanjem vseh, ki so sodelovali pri nastajanju publikacije, je ta postala znanstveno-strokovna in je od leta 2010 uvrščena v mednarodno podatkovno bazo PAIS International.

Slovenska vojska se ukvarja z vojaškostrokovno literaturo na podlagi 42. člena Zakona o obrambi, ki v okviru vodenja vojske vključuje tudi predpis, da minister poleg drugih področij določa tudi vojaškostrokovno literaturo. To omogoča, da je skrb za vojaškostrokovno literaturo stalno prisotna na obrambnem področju, kar pa pogrešamo zunaj obrambnega resorja. Vojaške strokovne in znanstvene vsebine v tiskani obliki se pojavljajo zelo redko, praviloma kot rezultat osebne motivacije in ne kot posledica sistemskega razvijanja področja.

Prav zato moramo vojaškostrokovno literaturo še toliko bolj skrbno razvijati, nastajanje vojaških znanstvenih vsebin pa spodbujati v sodelovanju s slovenskimi in drugimi tujimi institucijami, v katerih so intelektualna kritična masa in viri financiranja bistveno večji kot v Sloveniji.

Sodobni vojaški izzivi so ob pomembni obletnici v dobri kondiciji. Statistični podatki kažejo, da je v dveh desetletjih nastalo 438 člankov, ki jih je napisalo 594 avtorjev. 51 odstotkov jih je bilo iz Slovenske vojske, 29 odstotkov iz drugih slovenskih institucij in ustanov, 12 odstotkov pa je tujih avtorjev. Samo osem odstotkov avtorjev prihaja iz upravnega dela Ministrstva za obrambo. Največ zunanjih avtorjev je sodelovalo leta 2008, in sicer 50 odstotkov, največ tujih avtorjev pa v letih 2010

in 2016. V prvem primeru je delež predstavljal 42, v drugem pa 50 odstotkov vseh avtorjev. Upravni del ministrstva za obrambo, ki ima v svoji organizacijski strukturi Direktorat za obrambno politiko, torej strukturo, ki spremlja obrambno prihodnost in pripravlja pomembne dokumente na področju obrambne politike, ima najmanjši delež prispevkov v zgodovini publikacije. Res je to manjša organizacijska enota, a v vsebinskem smislu zelo pomembna za obrambni resor. Kljub temu ali morda prav zato Direktorat v letih 2013, 2015 in 2017 ni prispeval nobenega strokovnega ali znanstvenega članka.

Pričakujemo in želimo si, da bi bilo letos drugače.

Prva številka v 20. letniku je posvečena »čudežu pri Kobaridu«. Čeprav smo Sodobni vojaški izzivi, smo želeli nekaj pozornosti nameniti 100. obletnici prve svetovne vojne, ki je potekala od 1914 do 1918. Različni avtorji so namenili pozornost nekaterim temam, bistveno pa je, da se je vojskovanje v tistem času pomembno spremenilo iz tako imenovane »rovovske vojne« v povsem drugačno obliko vodenja in poveljevanja, ki je v nadaljevanju zgodovine prispevalo k razvoju različnih doktrin, strategij in taktik bojevanja.

Tomaž Kladnik nam v članku z naslovom *Prva svetovna vojna in vojaška organiziranost na Slovenskem* predstavi nekaj temeljnih značilnosti te tako vseobsežne vojne in vse spremembe, ki so se zgodile med njo. V nadaljevanju povzame nekaj slovenskih arhivskih zapisov, ki ponazarjajo duh takratnega časa na Slovenskem.

Slovenski spomin na soško fronto ima naslov članek **Dunje Dobaja** in **Damijana Guština**, ki se posveča »slovenskemu vojaku«, torej vsem tistim, ki so se borili za ožjo domovino, ki so jo razumeli, kot pravita avtorja, kot Slovenijo ali Kranjsko, Koroško oziroma Štajersko. Enote, v katerih so bili, so bile nacionalno zelo raznovrstne.

Kaj točno je »čudež pri Kobaridu«, kako je do njega prišlo in kaj je prinesel tako zgodovini kot prihodnosti, opisuje **Valerija Bernik** v članku *Vodenje in poveljevanje v 12. soški ofenzivi*. Med drugim pravi, da je pomembne spremembe prinesla takrat tako imenovana propaganda o nacionalnih čustvih in nacionalni gorečnosti.

Blaž Torkar in **Miha Kuhar** sta v članku *Württembergški gorski bataljon in 12. soška ofenziva* obudila spomin na prav poseben bataljon, ki ga je vodil takrat major Theodor Sprösser, v njem pa je imel odločilno vlogo tudi nadporočnik Erwin Rommel. Oba sta bila za svoja dejanja v tej ofenzivi še posebej odlikovana zaradi novega načina bojevanja, kar je prineslo nove uspehe in zapis v zgodovino.

Analiza geografskih dejavnikov bojišča 14. armade v 12. soški ofenzivi je članek **Antona Ribiča**, ki zelo podrobno predstavlja bralcu naravne značilnosti lokacije in podnebja, v katerih so potekali boji na soški fronti. Zaradi teh dveh dejavnikov

so potekale različne aktivnosti v času bojevanja na prav poseben način, in kot pravi avtor, je šlo za součinkovanje prostora in vojaške sile.

Prva številka letos prinaša vojaški sprehod po preteklosti, naslednja pa bo namenjena pridobivanju in zadrževanju kadra v sodobnih oboroženih silah.

Prijetno branje vam želimo!